

Karmen Joller
Sotsiaalminister

22.04.2026

Arupärimine sotsiaalmeedia ohtude kohta lastele ja valitsuse plaanidest

Austatud sotsiaalminister

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon esitas Riigikogule 2025. aasta detsembris Riigikogu otsuse eelnõu, millega tehti Vabariigi Valitsusele ettepanek töötada välja meetmed laste sotsiaalmeedia kasutamisest tulenevate vaimse tervise probleemide leevendamiseks. Veebruaris, ehk kaks kuud tagasi, oli see Riigikogu otsuse eelnõu siin täiskogu saalis arutelul ja 66 Riigikogu liiget toetas sellise ülesande panemist Vabariigi Valitsusele.

Otsuse eelnõus palusime töötada välja meetmed järgmiste teemade vaates- vaimse tervise probleemid (n: ärevus, depressiivsed sümptomid, madal enesehinnang, sotsiaalfoobia), küberkiusamine (n: anonüümsus, kontrollimatus), mitte eakohane sisu (n: vägivalda ja äärmuslikku käitumist propageeriv sisu), une probleemid (n: liigne ekraanikasutus, öine ekraanikasutus), kehaline passiivsus ja kaaluprobleemid, keskendumisvõime langus (n: süvenemisvõime langus, halveneb loovus ja probleemide lahendamise oskus, hüplik tähelepanu, õpitulemuste langus), privaatsusriskide ja digijalajälje ohtude alahindamine.

Vahepealse perioodi jooksul ei ole meile laekunud infot, kas ja kuidas Vabariigi Valitsus selle teemaga edasi tegeleb. Teame vaid seda, et Sotsiaalministeeriumile selle küsimusega tegelemine ülesandeks anti, aga edasiste arengute osa meil info puudub.

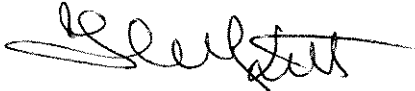

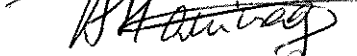

Samuti on vahepeal mitmed riigid teinud olulisi otsuseid sotsiaalmeedia teemal ja seda kõigil juhtudel vaid ühest murest ajendatuna ehk kuidas vähendada sotsiaalmeedia negatiivset mõju lastele. Samas on kõik riigid tunnistanud, et probleemid ei ole vaid lastega, aga vaikiva konsensusega on otsustatud, et negatiivsete mõjude eest kaitsmist peame ennekõike alustama alaealistest.

Näiteks on Hispaania võtnud vastu täiendavaid õigusakte, et piirata soovitusüsteeme, mille kohaselt ei tohiks algoritmid aktiivselt või automaatselt suunata alaealisi sensatsioonilise, sõltuvust tekitava või sobimatu sisu juurde. Samuti kehtestasid nad selgemad reeglid sildi, sponsoriga ja reklaami kohta, kui sisu on suunatud või potentsiaalselt kättesaadav alaealistele. Lisaks võimaldavad nende loodud tehnilised lahendused olla lastel nn "õigus olla unustatud". See tähendab seda, et alaealised või nende vanemad saavad nõuda konto või isikuandmete kustutamist. Ja üks olulisemaid samme oli Hispaania poolt ka see, et kehtestati täiendav kohustus platvormidele aruandluseks ja nõuete täitmise dokumenteerimiseks.

Lähtudes eeltoodust palume Teid vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

1. Miks ei ole Vabariigi Valitsuselt tulnud konkreetseid samme sotsiaalmeedia kahjulike mõjude lahendamiseks, kuigi juba kümned riigid on seda teinud ning konkreetseid otsuseid langetatud?
2. Kas Vabariigi Valitsus on laste sotsiaalmeedia kasutamisest tingitud kahjulike mõjude leevendamise teemat vähemalt arutanud ning milliseid suuniseid on antud Sotsiaalministeeriumile?
3. Kas viimase kahe kuu jooksul on toimunud sellel teemal arutelusid just Riigikogu otsuse eelnõu sisust lähtuvalt ja kui on, siis millised sammud probleemiga tegelemiseks on kokku lepitud?
4. Kas Sotsiaalministeerium on viimase kahe kuu jooksul osalenud selle teemaga seonduvatel rahvusvahelistel aruteludel või uurinud teiste riikide plaane ja parimaid praktikaid selle probleemiga tegelemiseks?
5. Kas Sotsiaalministeerium on kaalunud näiteks Hispaania eeskujul vanemate nõusolekut või vanusekontrolli rakendamist sotsiaalmeedia kasutamisel, et saada ülevaade võimalikest meetme positiivsetest ja negatiivsetest mõjudest?
6. Kas Sotsiaalministeerium on kaalunud näiteks Hispaania eeskujul noortele sotsiaalmeedias rangemaid privaatsusseadeid, andmete kogumist, reklaamide piiramist, et vältida seeläbi vaimse tervise probleemide süvenemist?

Lugupidamisega

1. Madis Kallas	
2. Helmer Kiitt	
3. Tanel Kiik	
4. Anti Alas	
5. Andre Hämiregi	
6. Reili Rand	
7. Züleyha Ismailova	
8. Lauri Läänemets	